

шала, че той е замѣстенъ отъ своя съперникъ, Шипченския палачъ — Сюлейманъ!

Охъ! Какво тежко изкупление! . . . Да бждешъ сваленъ отъ главното командуване и да бждешъ замѣстенъ . . . отъ кого? Отъ своя съперникъ!

За маршала нѣмаше да бжде мъчението по-голъмо, ако бѣха заповѣдали да го обѣсятъ или застрѣлятъ.

Малцина сж тѣзи, които сж прѣживявали подобна ужасна нощ!

Азъ много обичахъ добриятъ маршалъ, който бащински се отнасяше къмъ менъ. Мене ми е много мъчно, че отъ дълбоко уважение къмъ истината, азъ съмъ принуденъ да критикувамъ неговото командуване. Но кой е, прочее, този добъръ генералъ, който би направилъ нѣщо по-добро, ако нѣма добри помощници?

Щастливи сж генералитѣ, които започватъ войната съ единъ добъръ шабъ!

«Бързото и точното изпълнение на работитѣ — казва принцъ Хохенлое въ своитѣ *писма върху стратегията* — влияе върху стратегията. Механизма на генералния шабъ е единъ важенъ факторъ въ стратегията».

Храбриятъ Мехмедъ-Али-паша бѣше жертва още отъ самото начало на жалката организация на главния генераленъ шабъ. Като получи главното командуване въ една трудна минута, одаренъ съ слабъ и непостояненъ характеръ, той се почувствува оттегченъ отъ мъжественнитѣ, но невѣжественни подчинени. Безъ компасъ, безъ руль, даже безъ една добра карта (защото тѣзи отъ които се ползувахме бѣха повече или по-малко пълни съ грѣшки), при най-плачевни условия, той прие върху себе си управлението на кораба, който носѣше сждбата на отечеството! . . .